

SOKOL AMERICKÝ

Úřední list Národní Jednoty Sokolské v Sp. St.

Ročník V.

Chicago, dne 15. května, 1883.

Číslo 6

Pořádá Jindř. Hájek a vydává Výkonný Výbor.

Vychází vždy 15. každého měsíce.—Rukopisy pro „Sokola Amerického“ určené zasílají se nejdéle do 10., delší do 8. každého měsíce na jednatele Výkonného Výboru.—Předplatné: pro údy N. J. S. 36c., pro neúdy 60c. roč.—Do Evropy 1 zl. 50 kr

Jindřich Fuegner.

Nárys života, zjevu a povahy. V Sokolu pražském přednesl Dr. M. Tyrš.

Česká literatura, jež tenkrát ovšem teprv první závažnější kroky své byla učinila, bylať se zřídka úplností v knihovně Fuegnerově zastoupena. Nebylo spisu českého, který by v ní místa svého nebyl našel. Ze všech výplodů básnických stáť mu ovšem rukopis královský nejvyšše. Byť on jemným oceňovatelem jeho, poetická hodnota jeho byla mu dostatečným důkazem pravosti, i smál se tuposti, přeučenosti aneb drzosti těch, již Hanku aneb jiné hlavy podřízené za paděla tele označovali. Nejednou porovnal Fuegner v rozmluvě se mnou výjevy rukopisu se scénami, jež Illias a Aeneás nám líčí. Jak podivno, zvolal pak na konec. Epické básně naše lze takměř beze změny ze řeči poesie do řeči umění výtvarného přeložit, z Homera a Vergilia mohl Lessing především rozdily mezi básnictvím a malířstvím vyzozovati. Náhledy Lessingovy o Laokoonu vyslovené na jednom sousoší a malém počtu míst básnických zložené, zdály se mu povždy jednostranné; známé podcenování poesie lyrické jednostranné a překvapené.

Pokud rukopisy se týče, srovnávaly se náhledy jeho výtečně s oněmi, jež přítel jeho Josef Mánes o něm choval. Co do básníků slovanských stál mu ze všech Turgeněv nejvyšše, on mu byl ze všech nejobektivnějším, největším a realismem svým nejmodernějším. Rozumí se samo sebou, že Fuegner čelnějších produktek Goethových vysoce si vážil, kdežto při Schillerovi náklonnost k hloučné frási, jak pravil, požitek umělecký mu kazívala. Čistá, svěží, ušlechtilá lyrika Burnsova byla mu zejména v jistých letech nad jiné sympathická. Shakespeara, jež v různých vydáních, z částí i skvostných choval, znal on zvláště dobře a oceňoval dramatickou velikost, ba jedinstv jeho podrobně a hluboce. Avšak — byl to také jeden z jeho

úsudků samostatných a jak se mi zdá, případných — motivace truchloher básníka anglického, jež ovšem na základech starších spočívá, zdala se mu z části přec jenom násilnou býti, odporuje aspoň našemu smyslu pro pravdu básnickou, jak jí zejména tragedie setřiti má a musí.

Veselohry Shakespearovy však se svou jadrnou charakteristikou, se svými situacemi drastickými, se svým řízným a duchaplným vtípem, který on do všech záhybů sledovati dovedl, byly mu nejtvanější zdroj osvětlení. Jen nerad vynečoval Fuegner představení jim věnovaná a obchodník starostmi stížený smál se tam od srdce při slovech básníka ústy hercovými pronešených.

Vtípný, jak sám byl, slyšel a četl Fuegner vřbec rád jemný neb řízný vtíp; odtud se vysvětluje, že Puškinův Oněgin, že Heine, že Voltaire mu zvláště oblíbeni byli, že rovněž Schopenhauera se zálibou četl a citoval, ač jinak konečné výsledky filosofie jeho se nezastával. Humboldtův Kosmos, k němuž on veškeré pomůcky názorné si zjednal, nebyl Fuegnerovi toliko lektarou modní. Jeho láska k přírodě vedla ho směrem tím a šířka rozhledu, velikost koncepce, jež ve světoznámém díle tom se jeví, byly zároveň vlastnosti, jež v duchu Fuegnerově zvláštního ohlasu dojtí musily.

Jako pravý Čech byl Fuegner též pravý a dokonalý hudebník, jenž nejen nástroj sám plně ovládal, jiné pak aspoň tak dalece znal, aby ve zvláštní povahu jejich blíž vniknul, při čemž ani pozounem neopovrhal. Moderní hudba česká neexistovala ovšem tenkrát ani v zárodkách svých; co však z dřívějších dob vylývalo, bylo Fuegnerovi naskrze povědomo; on neoblíbil si toliko píseň národní, nýbrž byl také výtečným znalecm starých choralů českých, jež doma na varhanech často

s pietou hrával. Varhany ty byly v pokoji zvláštním umístěny a bylo na první pohled mnohému s podivením, když Fueguera v hauzace v středověké poprvé z rána v komnatě ji nak prázdné u varhan uzřel. Však brzy nahlédl každý, že illuse se tím zvyšuje a že krojem dojem teprv jaksi úplným se stává. Varhany ty daroval Fuegner později pražské škole varhanické a tuším, že dosud chovanci ústavu na nich se vyučují. Rozumí se samo, že Fuegner též theorii hudby důkladně znal, již návodem Pietschovým studoval a kteréž s přítelem svým zvonářem vždy zvláštní pozorost věnoval. Hudební bibliothéka jeho byla rovněž mnohostranná a obsáhlá, při čemž Fuegner ovšem hudbě vážně rozhodnou přednost dával; Bach, Beethoven, Mozart a z nejnovějších Kossini, toť byli mistři, jejichž sklady nejčastěji na pulpitu hudebním se oclly, kdežto on k hudbě budoucnosti nikoli odmítavě, avšak přece chladně se zachoval.

Týž muž, který duchem svým celý svět obsáhnout se snažil, objímal jej též všecek srdcem svým. Jiným radosti působit bylo jeho radosti nejvyšší. Neznal jsem podobné bezměrné dobroty. Již jako hoch daroval co mohl, ba vypravuje se o něm, žeť jako dítě papírky po ulici sbíral „jelikož je polet musí, když lidé po nich šlapou.“

Pracovník neunavný, i tam, kde v čele velikého závodu stál ráno první večeře poslední na místě svém, šetřil on spíše svých podřízených, než vlastní své osoby, již sotva kdy v neděli oíděcnu dořával. Pro sebe neměl Fuegner nižádných potřeb zvláštních; den co den, když nutnost naléhavá změnu nevyžadovala, žil on stejně prostě prostě stejně jednoduše v rodině své, ač přece byly příjmy jeho mezi rokem 1858 a 1863 velmi značné; avšak též štědrost a obětovnost jeho byla neobmezená. Tak stalo se, že za boháče platil. A téměř neměl než co právě vydělal. Kdo ho blíže znal, ten ví, že také mnohdy, k to žádné podpory nezasluhoval, dobroty jeho často zneužíval; ba nejednou stalo se, že Fuegner z kanceláře své bez krejcaru v domácnost se vrátil. Pak vztanulo mu na mysl, že věci tím způsobem na dále brát se nesmí. „Ne, není možno, pravidlem takto jednat, musím se snažit, abych též odepřítí dovedl. Od zítřka budu jiným a tvrdším člověkem“, tak zněla nejednou jeho slova ve chvíli podobné. „Avšak“ pokračoval on záhy napotom, „zrovna zítřka se může stát, že mne člověk skutečně potřebný o něco požádá, a já budu celý den vyčítat v sobě nest, že jsem právě jemu něčeho odepřel.“ Tak vysvětluje se, že Fuegner, jenž dle štědrosti své obecně za muže bohatého se pokládal, často sám v ne-

snáziích se ocitoval. Nechoi zde vyjmenovat co vše naň naléhalo, jak on sebe sama inte-resům cizím často podřizoval. „Jsem po celý život obětí ohledu na jiné,“ tak zvolává v jednom z listů svých. Avšak při tom při vžem zůstal povždy tím, čím před tím byl.

A dobrota jeho nebyla přec žádnou slabostí. V provedení záležitostí veškerých byl Fuegner pevný, neunavný, energický, v obhájení přesvědčení svého mužně otevřený a neohrožený. Tu vzpřimila se vysoká jeho postava, tu vzplanul jeho zrak, pohrdání nezastřené, zničující vtip, slovo řízně odmítavé, to vše ráz na ráz metáno na hlavu protivníka bez ohledu, jakého stavu byl, zejména tehdy, když věc národních zájmů českých se týkala.

Skromnost Fuegnerova byla příslovná. Před kým chtěli bychom se ve světle příznivějších objevit, nežli před osobností, již o pravdu milujeme a jejíž přízeň si vydobýti chceme? A přec jak skromně vyjadřuje se Fuegner právě v položení podobném o celé duševní podstatě své. „Springer to byl,“ tak čteme v listě, jenž v ohledu tom snad nejvíce jej charakterisuje. „Springer to byl, jenž logiku v můj pochod myšlenkový uvedl, lekturu mou řídil. On jest to, jemuž neskonalým dikám jsem zavázán za ten trošek intelligence, jež vůbec mám.“ (Springer, nyní profesor umění dějin v Lipsku, a první autorita německá v oboru tom. Tehda byl ovšem Springer ještě Čech a vlastenecký horlivý.) A když se obchodnická genialnost jeho chválila, pak pravíval s úsměvem: „S obchodníkem jest jak s vojevůdcem; když vyhraje, říká se: o jaká genialní hlava! když prohraje: o jaký to lenkomyslný dareba!“ Nikde netlačil se Fuegner v popředí, nikde nejednal okázale, jeho působení bylo skryté, tiché, ni levá ruka nevěděla o pravé. „Ni zisť, ni sláva“, tak zní heslo, jež podobiznu jeho vždy právem zdobí; sluší však dodat, že on heslo to nikdy neproněs; marnivým a chlubným bylo by se mu bylo zdálo počínání a proslavení podobné. Byla to ručka přátelská, jež významná slova ta pod podobiznou byla podepsal; však ka-dý cítil, jak právě slova ta nanejvýš případná jsou Celku sloužit, osobu svou naskrz podřítí, každé hnutí marnivé sobeckosti v sobě potlačit — jaká velká, vzuešená to cnost, jaká vystost v této skromnosti.

Avšak skromnost Fuegnerova byla právě ho rázu. Je u porovnání s vyokým i tealem, kterýž on před se stavěl, zdá, cítil se Fuegner sám sobě malým, nedostatečným. U porovnání s lidmi snah a náhledů všedních a nanejvýš se šosáctvem každého druhu cítil také plně hodnotu svou. Svě vlastní dceři píše on v listě na polo žertovném: „Zlobím se zde s

těmi obecními staršími. Však ty nechápeš, dítě, jací to šosáci . . . S proudem tím já nikdy nepopluju; chci, abys jednou mohla říci: jsem pyšná že tatínek můj nebyl jeden z těch, jichž třináct na tučet jde a kteří policii volají, když jeden člověk jim pěsti pohroží. — Mám sám dopis v rukou obsahu vážného, kde Fuegner v podobném smyslu se vyjadřuje. Jest on zároveň doklád, že Fuegner vždy posouzení náležitého nedošel, již proto, že nikdy modlám dne se klaněti nedovedl. „S 42 lety“, tak dří on v listu onom o sobě, má člověk zkušenosti za sebou a ví, zda nulou či ničímou jest neb zda na vážnost lidí lepších jistých nároků má“ Vyznívát z toho sebevědomí oprávněné a zajisté velmi skrovně přenešené.

O cti osobní měl Fuegner pojem nejvyšší. Vypravoval jsem, kterak on vzhledem k hrozičímu úpadku Nuovy svým časem jednal. Pověst jeho po úpadku tom zůstala tak znamenitá, že jistá společnost uherská mu velmi vysoké služné nabízela jen za po hé jméno,

za pouhý podpis, kterým by on listiny její v Čechách opatroval. Fuegner měl slovem dle jména representantem společnosti být, kdežto skutečná místa ovšem z Úher osazována býti měla. Poměry jeho kalily se tehdejší způsobem povážlivým a on přece odpřel a odpověď jeho zněla, že nesnáší se s jeho osobní ctí, aby za jakýchkoliv poměrů pouhou podstrčenou loutkou byl. „Nepraktický idealista!“ tak zvolá mnohý a zvolal též mnohý, když zpráva o tom Prahou se byla roznesla.

Avšak nepraktickými idealisty byli všichni, kdož k přesvědčení svému v dobách těžkých věrně a mužně stáli, kdož celek nad osobnost stavěli, kdož za blaho lidstva, za volnost ducha, za nezávislost národa svého bojovali, trpěli i umírali. Avšak snad uzná i naše doba ještě, že tito nepraktičtí idealisté přece jenom většími lidmi jsou a byli než mnohý praktikus, jenž žaludek a kapsu každodenně svědomitě plní, avšak o všeobecné zájmy, o život národa v ničem se nestará.

Epištoly sokolské.

Číslo 1.

O působení tělocviku na tělo lidské.

Napsal MDr. Em. Krupička.

Sokol stravu jedinec výdatnou hledaje není nikterak vyběravým, a lahůdky břichořásků zůstávají mu více méně lhostejnými. Tím, že stravu více jednoduchou tedy i přirozenější vyhledává, přivádí každý pravý Sokol zažívací své ústrojí do takového stavu, který mu každý člověk závidí, a také každý, kdo se svým žaludkem v stálém rozporu žije, závidí, vida s jakou chutí pouští se do jídla svého třeba sebe jednoduššího. an jemu ani vybrané a hledané pokrmy po chuti být nechtějí. Druhou úlohou zažívacího ústrojí jest, zbytek látek k výživě neschopných z těla odstraniti. I tuto úlohu ústroj tento výdatným svým pohybem dostatečně koná, tak že člověk výdatně se pohybující nemá s oněmi obtížemi co řečati, na které tak často stěžují si lidé, kteří buď svým povoláním, neb pohodlností na svůj pokoj, neb dokonce na svou židli se obmezují, k svému zotovení pak buď do hostince neb do kavárny jdou, aby opět seděli. U Sokolů, jako u každého těžce zaměstnaného, potřeba spánku sama se dostavuje, a těšit se tak dobrému a hlubokému spánku, že těžko z něho je vyrušit, spánku to, z kterého je teprv jítro na těle i

duchu občerstveného probouzí. Usne, jak lehce, a spí jak zabitý, jak v obecné mluvě se říká. Dobrého spánku je ale k zdraví nevyhnutelně zapotřebí, neb ve spánku výměna látek je největší, a čím hlubší spánek, tím silivější. Vidíme nejlépe na dětech, u kterých skrze vzrůst těla výměna látek je nejčilejší, jak hlubokému spánku se těší. Každý z vlastní zkušenosti ví, jak člověku po probdělé noci je, jak tělo je celé uvondáno, nohy službu konati nechtějí, chuť k jídlu schází, hlava pustá, a věčka na umdlené oči již spadnouti hrozí, aniž by spánek, poddámeli se mu, žádaného posílnění podal. Každému, kdo s láskou tělocvik pěstuje, zajisté tolik na svěžestí a síle jeho záleží, že nebude proti své potřebě jednat, noci v den obraceje k jednání ne vždy příliš chvalitebnému. Však již železná nutnoit jednání také nemožným mu činí, neb ten, kdo večer unaven a hladov z tělocviku se vrací, jedinec snaží se po tom, by se najedl a pak silnému spánku v náruč se vrhl. Tělocvik ale netoliko dělá hlad on také člověka žíznivým činí. Žízeň ovšem zase vodou nejlépe zahnati můžeme, podivno ale je, že přemnoho lidí jí pohrdají, snad proto že nic nestojí,

Lihové nápoje, zvláště pivo u nás oblíbené, tuto službu sice také vykonati mohou, neb toto poslední svou uhlíkatkou obzvláště občerstvně, jinak jich ale nikterak odporučiti nelze. Heslem tužme se. Jež Sokolství na prapor svůj napsalo, nevyrozumíváme pouze tužení svalů, nýbrž i to, aby hlad a žízeň jednoduchými prostředky se zaháněly, ba v případě potřeby i bez reptání snášely. Látek živných jak lučba již již dávno dokázala, v pivu není, aneb jen tak málo, že to ani za řeč nestojí. Jediná věc účinná v pivě je lfh, a ten rozčiluje, oběh krve zrychluje, jelikož tím člověka momentálně hybnějším, v myšlénkách čilejším a i podnikavějším činí, domnívají se lidé, že pivo sílu dělá, nevšmájece si ani, že po každém takovém nepřírozeném rozdráždění tím větší ochabnutí těla, a myslí nastává. Sokol, kterého tak rádi statným, bujarým nazývají, věru toho zapotřebí nemá, tomu bez toho krev bujně v žilách kypí. Na druhé straně povážiti sluší, že stálý, trvalý účinek piva je ten, člověka nehybným, neobratným, nabubřelým učiniti, vlastnosti to, kterých nikdo, nejméně ale Sokol přát si může. Konečně působí všechny lihoviny neměrně užíváné tak na zažívací naše ústrojí, že toto nes. chopným se stává s dostatek svou úlohu zastávati, tím pak i výživa těla i síla jeho trpí. Pijáci proto také nikdy valnou chuť k jídlu nemívají. Proto bychom varovali každého upřímného Sokola od pití lihovin, ne snad proto, že by pro jednu neb dvě večer ve společnosti vypité sklenice piva již věci právě zmíněných se obávati musil, ty platí jen o pijácích z řemesla, ale proto, že pití, z počátku snad bez velké chuti a jen tak k vůli jiným započaté, snadno potřebou, b i náruživostí se stává. A kde pijáctví začíná, tam Sokolství přestává. Mezi pravými Sokoly ale bohudky nenajdeme pijáků, neb již dávná zkušenost učí, že ti, kteří gymnastiku buď že z povolání aneb jen ze záliby pěstovali, vždy u pití byli střídými. Věc tu vysvětlujeme si takto: pěstováním tělocviku začíná člověk větší vážnost svému tělu přikládati, a proto vyhledává prostředky, jak by je zdokonalil, a vystříhá se všeho, co by mu na úkor býti mohlo. Síly pracně dobyté si váží, a proto ji zachovati hledí.

b) Krev a oběh její. Krev tekutá je tělo, neb obsahuje všechny látky k výživě těla potřebné, kde té se nedostává, ať co do do množství neb co do hodnoty, i tělo hyne. Krev mozkem proudí i valně na duševní

život náš účinkuje. Komu krev líně v žilách se proudí, ten také pomalejší bude v myšlénkách svých a ve všem počínání svém, a na všem okolo sebe menší jen bude bráti účastenství. Když ale tato buď si z jakékoli příčiny k rychlejšímu oběhu jest pobádána tu myšlénka myšlénku stíhá, člověk stává se rázným, rozhodným v jednání svém, jest vnímavější, a rozpoložení myslí jeho jest z většího dílu rázu veselého. Proto mnozí umělými prostředky do rozpoložení takového přivesti se snaží. Kdo tělocvik horlivě pěstuje, nepotřebuje takového prostředku; nejlepší, protože nejpřírozenějším prostředkem jest mu tělocvik sám; jím on krev svou do varu přivádí, a kal-li práce a starosti denní jinak bodrou mysl jeho, tož v cvičení i úlevy a obveselení najde, neb sotva že tělocvičný šat svůj na se vrhne, hned jak by jiného člověka obléknul, i mizí chmury z čela jeho, oko se vyjasní a s chutí a láskou chápe se Sokolské své práce a po cvičiv vrací se třeba na těle až do umdlení unaven, přec duševně občerstven domů. Avšak rozpoložení a naladění toto i stálého má trvání, ovšem že ne v stupni tak vysokém jako mezi cvičením, což na mysl a povahu jednotlivce rozhodně účinkuje. Snad okolnost tato jest toho příčina, která Sokolům k přijetí „bujarý“ dopomohla. Zvláštního zřetele ale zasluhuje tělocvik v jistém ohledu pedagogickém, v tomtéž, v kterémž až dosud snad nejméně byl oceněn. V probuzující se mládeži, na onom rozhraní, které hochů od junáka dělí, začínají se náruživosti hýbat a probouzet, které tu blíže jmenovati nemůžeme. Mnohdy stává se to ještě dříve, když špatný příklad, nepřislušná lectura, špatně vychování, někdy i některé choroby břišní nové, posud úplně cizí myšlénky a tužby v něm budí, s nimiž pak mládež tak ráda se obrátí, a od nichž ke skutku je jen krok. Tím však mládež nejen že zdraví své podkopává, ona též a to v míře mnohem větší i morálně se hubí, a své zkušenosti soudruhům sdělující nákaz mravní dál a dále rozšiřuje. Nic naplat tu rodičům a vychovatelům pilné střežení dítek, najdouť vždy ještě času a příležitosti dost, pěstovat a vyvinovat v sobě chťice, které i dorostlému muži s chladným rozumem a s vědomím dosahu zhoubným skaliskem se státi mohou. Mládež chce a má být zaměstnána něčím, co celou její mysl, celou pozornost zabavuje tak, aby žádné nebezpečné mezery nepovstaly. Tím před jiným tělocvik může býti, pracujet v tomto směru na dvojnásob způsob zá-

roven. Předně unavuje tělo, a jelikož tím k jeho vydatnému vzrůstání pobádá, obrací směr vyvinovací tam, kde jej příroda v letech těch mítí chce, od orgánů pak, jichž vyvinutí příroda pozdějšímu věku moudře přenechala, přímo odvrací. Duševní život mládeže je ale velmi čilý, vnímavý a proto s dychtivostí chápe se každé myšlenky nové, proň zajímavé, ji sleduje, se baví. Hoch přijde unaven z tělocvičny domů, ještě stále přemýšlí, jak by to neb ono dovedl, jak by toho neb onoho předčil, dělá pokusy na židlich, stolech, zábradlích, a když konečně lůžko v náruč ho pojme, spí jak by ho do vody hodil, a ráno sotva ze spánku se probav, pokusy své již v posteli opakuje. Rozlámané nařadí, někdy snad i rozbitý nos, neb nějaké pohmoždění mohou snad býti následky toho, ale škoda tím povstala je neskonale menší než ta, která by povstati mohla, kdyby hoch pozornosti své jiný směr byl dal. Dovádívá, ba i rozpustilá děti jsou mi proto vždy milejší, než ony zdánlivě tiché, na svůj věk rozumné; první prohlédnouti a proto také řídití mohu, o druhých však nikdy říci nelze, co v nich vězí „Tichá voda břehy bere“, praví přísloví. Jakého lepšího prostředku nad tělocvik tu kdo doporučiti může? Onť jest to, který nás učí těla si vážit, a proto také šetřití ho káže, z té příčiny vede nás k tomu, nezřízenýr choutkám jeho rozhodně na odpor se postaviti. Onť ovládne mysl mladíka k němu lnoucího zcela, a k šlechtnějšímu užitečnějšm věcem zřetel svůj obrátiti mu káže, že nezbyvá mu ani chuti ke konání nepřislusnému. V tomto ohledu vypuzuje on lenkomyšlnost mladistvou, a vštěpuje náhledy dospělého rozumu. Onť učí mladíka sama sebe cítiti, a kdo sobě samému vážnost vzbuzuje, i jiných si vážit dovede. Pojem ctnosti není mu lichým slovem více. I dějiny nás učí, že národové, dokud gymnická cvičení v lásce měli s nadšením je pěstující, na vrcholi stáli svého rozkvětu, že statečnost a neúhonnost občanská a láska k vlasti všeobecným byla majetkem. Když později ale rozmařilost a prostopášnost rozprostřela se

přes města i kraje, zanikly hry gymnické, s nimi vytratily se i ctnosti občanské, zkáza mravní vedrala se do všech vrstev společnosti, až zanikl národ, v druhdy proslavené vlasti své.

c) Čivy. Účinky tělocviků na čivy, jež slovem otužilost zahrnouti můžeme, takřka do očí bijí. Známo vůbec, že lidé práci namáhavě oddaní, na nepohodu časovou uvyklí takřka ani o svých čivech nevědí, tím méně pak o rozličných nemocech, kteréž vyvolati mohou. A již ta okolnost, že ponejvíce lidé z tak zvaných lepších tříd, které s oblibou tělesného klidu a pohodlí si hledí, a že právě ženské, které v zátiší domácnosti méně příležitosti k otužení mají, mnohem častěji na nemoci nervové trpívají, mohla by člověka přivést k poznání, že namáhání tělesné, rozumné zvykání na teplo a zimu čivy schopnými činí nejen dojmy tyto, nýbrž i dojmy druhu zcela jiného trvélivě a bez reptání snášeti. Tělocvik nejen namáháním a sesílením těla vůbec, a tedy také čiv, které jeho částí jsou, na ně účinkuje. Jen si představme to množství úrazů, jimž se turneři denně vydávají, tu že chybným krytem sek soupeře svým tělem zachytili, tu opět na bradlech holení žerdě nemile se dotkli, tu že zas v rozkmihu prudkém s madlami nepřijemně se setkali, úrazy, které mnohemu by dostačovaly slzu do oka vehnati neb výkřik bolesti z prsou vynutiti. V tělocvičně však nikdo si toho nepovšimne, cvičí dál, jakoby se mu pranie nebylo přihodilo. Není to snad otupělost čivů, která bolest méně cítiti dává, ta je pro každého tatáž, ale v pojímání té bolesti rozdíl se jeví. Pocit nepřijemnosti, který jednomu je nesnesitelným, druhý otužilý bez velkého přemáhání sněsti může. Množství tělocviků morální sílu, co se týče trpělivého snášení nepřijemných dojmů. O tomto pak říkáme, že má silné nervy, o onom, že je nervosní. Jak tělocvik proti těmto věcem působí, snadno dokázati. Již ta okolnost, že většínou lidé těla slabého, neutužilého takto trpí tělocvik přímo doporučuje.

(Dokonč.)

D o p i s y.

Z dopisu sokola St. Výborného ze dne 10. dubna vyjímám následující: Co vyslanci naši do sjezdu hlavního jsou vyslanci sokokolové: Stanislav Výborný a Ferdinand Rázička. O pravy stanov N. J. Soolské budou Tobě za-

slány co nejdříve, neboť je zvolen k tomu cíli zvláštní 5členný výbor, jenž na tom pracuje. Konečně několik náčrtků o zdejších dívčím tělocvičném sboru. Ten samý byl založen v prvním týdnu měsíce ledna t. r.

Nejprve se přihlásilo 14 děvčat, přítomně však čítá sbor ten 25 údkyň; účelem jeho jest doposud jen pěstování tělocviku, později však míní se podporovati v nemoci jako náe jednota. Přijímají se jenom svobodná děvčata, v pátu provdání se ponecháno do-
týčné údkyni její dobré vůli, tělocviku se účastniti, požívá však všech práv sboru. Cvičení odbývá se přítomně v místnosti sokola Vokála a sice: pořadová, prostocvik a cvičení s činkami, dokud si nezařídí vlastní náčini. Za předsedkyni zvolena sl. Anna Klečákova a za učitelku sl. Josefa Růžičkova, která jest úřadu toho schopna, neboť navštěvovala po delší dobu tělocvičnou školu v Čáslavi v Čechách, tak že můžeme doufati směle, že tento mladý dívčí sbor bude zdárně prospívati ku cti nás všech. Na zdar!

S t. V ý b o r n ý,
jednatel T. J. Sokol v N. Y.

Omaha, Neb. 17. dubna, 1883.

Ct. Výk. Výbor N. J. S.

Tuto Vám zaslám dosvědčení, že obdrželi jsme úmrtné na sokoly Rypáčka o Hájka. Vše jest uvedeno v pořádek a peníze vyplaceny — Hájkovy matce zaslány do Čech. Zádám o zaslání 24 odstupních listin, neboť je budeme brzo potřebovati. Očekáváme, že se náš sbor zorganizuje ve sbory dva: Jak známo, byli jsme minulého roku v německé sni Julia Keslera až do podzimu, vše šlo v pořádku, údové přibývali a sbor dobře prospíval, však tu přišel čas, kde se mělo vyjednávat s panem Keslerem, zdali nám ponechá jeho síň na dále a za jakých podmínek. Pan Kesler však na místě zlepšení podmínek tyto zhršil. Sbor totiž dostával za první půlletí při zábavě námi pořádané 1 dollar z každého vyčepovaného soudku piva a vybíral si ve svůj prospěch veškeré vstupné. Nyní v nastávajícím druhém půlletí onu výhodu z piva odebral a to zavdalo první počátek k různicím mezi členstvem nyní panujícím. Někteří poukazujíce, že při tom sbor mnoho ztratí, chtěli, abychom se odstěhovali do české síně sokola F. Kašpara, kdež se nadíti lze lepších podmínek, jiní zase byli proti tomu aby se sbor stěhoval. Většina byla zase pro stěhování do síně české sokola Kašpara. Tak se stalo, že za krátký čas ocitili jsme se u sok. Kašpara, kde nesvornost poněkud pomínila, ale ne na dlouho. Začala se pořádati divadla a jiné zábavy a tu se ukázalo, jak mnoho to bylo platno, že jsme se přestěhovali. Po všem namáhání se ochotníků, řiditele a všech ostatních nezbyl sboru přece žádný užitek. A tu započala omrzlost, zavládla stará nesvornost mezi údstvem. Divadla jsou obecn-

stvem špatně podporována, neboť většina našeho obecnstva raději klopí 25c za pivo, než u kasy divadelní. S našim sokolstvem to není mnohem lepší. Sil k tělocviku bylo dosti, však schází nám pře ně cvičitel a pak místnost a to je to hlavní, totiž místnost, při které by nebyl salon s kulečnick-m a karty. Bohužel, to jest to největší zlo. Udové sice přicházejí ku cvičení, než však se jich dostatečný počet sejde, dají se jedni do hraní karet, druzí do kulečnicku a večer ten se pak ztráví větším dílem spíše při hře nežli při tělocviku. A nyní přijde ona hlavní věc, o kterou se tu jedná, totiž stěhování se zase do síně německé k panu Keslerovi. Sbor jest rozdělen na dvě strany, jedna pro a druhá proti stěhování se; oni proti podali ve schůzi protest a zároveň podepsali svá jména, že pakli se sbor odstěhuje, oni vystoupnou a založí jiný sbor. Jest nám tedy co dělati s dvojmým zlem. Tak bych Vás žádal o radu, co dělat? Následky těchto různic jsou již zde neb jsme ztratily v poslední schůzi tři členy a sice: starostu J. W. Bandhauera, náčelníka Žižkovského a Jos. Havlička. Na jich místa zvoleni jsou: Fr. V. Boukal, starosta, Josef Rousek, náčelník, a na uprázdněné místo Boukala zvolen Jan Jirovský, důvěrník. Tedy vás žádám, zašlete mi ony odstupující listiny neodkladně. Zprávu čtvrtletní zašleme co nejdříve a zdáme o rychlou odpověď. Se sokolským Na zdar!

Ant. Kment, záp.

P o z n. Kéž by si sokolstvo všímalo více hlavního účele, tělocviku, nežli pořádání divadel a všech těch možných zábav pro výtěžek! To sokolům od počátku nes dědí a nové jednoty by si měly vzít příklad na škodě starých a naučit se býti moudrými. Příkladem dosti na snadě.

Jednatel.

Cleveland, O., 1. dubna.

Ct. jednateli sok Hájku!

Zdá se mi záhodno poslati též zprávu, jak se vydařila produkce pořádaná 25. března; co se týče návštěvy, byla as tak prostřední, ale my očekávali návštěvu četnější, což j st asi následek toho, že v ten samý den pořádaná byla ještě dvě divadelní představení. P ovedení bylo vskutku zdařilé a každý těžší výkon provázen byl potleskem obecnstva. Cvičilo se na hrazdě, na bradlech a koni a ku konci provedeny skupiny a sehrána fraška pod názvem „Na zdar!“ která obecnstvo velmi rozveselila; škoda jen, že tak malý počet sokolů se účastnil cvičení totiž osm sokolů a zároveň malý počet se jich do zábavy jimi samými pořádané; mnoho jich raději jde navštívit představení v síních druhých nežli by navštívili zábavu, kterou sami pořá-

daji; doufám však, že na příště to bude jinak vypadat. Co se týče o vypsání vzniku jednoty, pokusím se sám o to, ačkoliv nejsem zběhlý v péře ale myslím, že za měsíc tu práci vykonám na opravách stanov jž pracuje výbor a jak bude hotav hned vám jej zašlu. Rozpočet na úmrtí sokola Zenkra jsem obdr-

žel a peníze zašlu oneh po schůzi jakož i čtvrtroční zprávu poslední schůzi; sbor usnesl odbýrat na spolkové útraty jeden výtisk Sokola Pražského a dvě členové se přihlásili odbýrat jej na vlastní útraty. „Na zdar!“

Jan Prošek
jednatel sboru T. J. S. Čech.

Protokol řádné schůze Výkonného Výboru N. J. S.

dne 6. dubna 1883.

Schůzi zámahil předseda sokol J. B. Bělohorský. Protokol poslední schůze čten a po schválení přijat.

Výborové předložili své zprávy. Výbor finanční sdělil že koupil péro stylografické a skřín archívní.

Výbor pro zprávy přednesl kterézprávy jsou dobré a které vraec což odevzdáno jednatelem.

Výbor na literaturu a těloevik zdělil že uvedl cvičitelský místní sbor v život a odporoučí jej přízní Výk. Výboru. Zpráva ta přijata. Čtení dopisů: Sok. J. Čermák žádá svým dopisem o hmotnou podporu pro místní cvičitelský sbor na knihy a kolky a podobné drobnosti. Povoleno pět dolaru v padu nutnosti že Výk. Výbor dle možnosti výhoví.

Plzenský Sokol zdělil úmrtí sokola Hory což vzato uvědomost a po další na to debatě usnešeno úmrtí část hned vyplatit.

Sokol z Plathsmontu stěžuje si že dostud neobdržel žádaných stanov. Sokol Jednatel však vykazuje že tyto již zaslal.

Sokol z Morrisanie žádá tře na brazdu. Jednatel má jím vysvětliti kde ji mohou koupit.

Čes. Am. Sokol z Braidwood zasílá \$9.24 na úmrtí Zenkra, dotaz skrze zástupce do příštího sjezdu jak jej mají voliti Jednatel má poukázat na stanovy.

T. J. Sokol Tyrš Cedar Rapids zasílají čtvrtletní zprávu a \$23.53 přijato.

T. J. Sokol z Morrisanie zasílá za „S. Am.“ a příspěvky v obnosu \$8.40.

Sokol z Wilber oznamuje že oslaví své příjmutí do N. J. S. Jednatel má zaslati telegrafický pozdrav.

Těl. Jed. Sokol z Omaha zdělil že až dosud neobdrželi peníze na úmrtí výplatu od Výk. Výboru. Jednatel sděluje že peníze ty jsou již zaslány.

Čes. Am. Sokol z Kewaunee zasílá v dopisu \$18.20 na sok. Zenkra.

Čes. Am. Sokol v místě oznamuje že dva

Sokolové jich sboru totiž T. Rauš J. Fučfk a nejsou zanešeni v seznamu N. J. S. a zároveň předkládá výtahy se svých kněh že tito dva sokolové byli již členy před ustanovením se Národní Jednoty Sokolské. Záležitost ta odkázána výboru na zprávy kterýž má prohlednouti knihy Čes. Am. Sokola.

Pokladníkův účet na 36c. za zaslání peněz čten a přijat. Účet Jednatele za stěhování archívu \$1.25 přijat. Účet Jednatelův za papír, inkoust, kolky a poštovní lístky činí \$10.75 což povoleno k výplatě.

Služne Jednateli za poslední čtvrtletí (\$18.75) povoleno též k výplatě.

Těl. Jed. Sokol v místě zasílá čtvrtletní zprávu a \$94.36 přijato.

Účet p. Geringera za péro a inkoust \$3.25 a za 9. Am. dvě čísla \$31. povoleno k výplatě. Účet pana Hubky za skřín na knihy Vyk. Výb. odložen.

Sokol N. Yorský zasílá na úmrtí Zenkra \$56.76 přijato.

Sokol Čechie v místě zasílá čtvrtletní zprávu a \$13.29 přijato.

Věrní Br. Sokol z Milwaukee zasílají \$27.06 přijato.

Jednání pro dobro sborů. Jednatel má upozornit sbory by nedávali si tisknout stanovy jestli je chtějí snad měnit až po sjezdu.

Jednáno o cvičiteli pro Kewaunee Sokol Jandus činí návrh by Výk. Výb. poslal tam cvičitele aspoň jednou měsíčně a aby vyjednával se Sokolem v Milwaukee zdaliž by některý z nich to přijal v padu že by to nečinili ma se vyjednávat se sbory místními.

K návrhu Sok. Tomka mají se odbývati schůze Výk. Výboru dvakrát za měsíc a sice schůze správní první pátek a poradní třetí pátek v měsíci až po dalším rokování uznáno pro nával práce za nutné a jednohlasně přijato.

Jednáno o velkých chybach v Stanovech některých sboru a jednatelem poukázáno by požádal od všech sborů jich stanovy

Příjmy.

Č. Am. Sokol Braidwod	§ 9.24
J. J. Sokol Tyrš Cedar Rapids	23.53
Sokol z Morisania	8.40
Čes. Am. Sokol z Kewaunee	18.20
T. J. Sokol Chicago	85.36
T. J. S. Sokol z New York	56.76
Sokol Čechie Chicago	13.29
V. Cr. Sokol Milwaukee	27.06

Úhrnem §241.84

Vydání.

Účet pokladníka	§ 36
Účet celý jednatele	30.75
Účet p. Geringera za péro	3.25
Účet za 2 čís. „S. Am.“	31.00
Úmrtní poplatek za Sok. Horu	300.00
Cvičitelckému sboru	5.00

Úhrnem §370.36

Schůze pak ukončená.

Na zdar! Aug. Volenský
t. č. tajemník.

Zprávy náčelnické

Sboru Těl. Jed. Sokol New York. Cvičeno v 8 četách o 9 členech. Odbýváno cvičení za měsíc leden 7krát, únor 8krát, březen 7krát na náčíní. Pořadové žádné, Nejlépe pokročeno na hrazda, bradla, kůň na děl a na šír. Na zdar! Jan Pavlík, náčelník.

Sboru Plzeňský Sokol v Chicago. Cvičeno v dvou četách o 12 členech. Odbýváno cvičení za měsíc leden 10krát, únor 8krát, březen 9krát. Pochodové jedno. Nejlépe cvičeno na bradlech, koni na šír, veškerych prostných cvičeních a v šermu.

Josef Sršeň, náčelník.

Sboru T. J. Sokol Čechie v Chicago. Cvičeno ve dvou četách o osmi a dvanácti cvičení celého sboru v prostocviku a pochodech jednou měsíčně. Nejlépe cvičeno na bradlech, kůň na děl, hrazdu a prostocvik, Na zda! Aug. Volenský, náčelník.

Rozpočet na úmrtí

Sokola Hory od Plzeňského Sokola v Chicago, na úda počítaje 35c.

Ydla	Jméno jednoty.	§	ct.
171	Těl. Jednota Sokol, New York.....	59	85
79	Česko-Amer. Sokol, Chicago.....	27	65
70	Těl. Jednota Sokol, Chicago.....	24	50
66	T. J. Sokol „Blesk“, Baltimore, Md.....	23	10
45	T. J. „Tyrš“, Cedar Rapids.....	15	75
48	T. J. S. „Budivoj“, Detroit.....	16	80
19	T. J. Sokol Clevelandský.....	6	65
19	Čes. Am. Sokol, Kewaunee.....	6	65
42	T. J. Sokol „Čechie“, Chicago.....	14	70
74	T. J. „Plzeňský Sokol“, Chicago.....	25	90
64	T. J. „Čech“, Cleveland.....	22	40
76	T. J. „Věrní Bratři“, Milwaukee.....	26	60
68	T. J. Sokol, Omaha.....	23	80
30	Česko-Amer. Sokol, Braidwood.....	10	50
15	T. J. Sokol, Morrisania, N. Y.....	5	60
887		310	45

Adresář Národní Jednoty Sokolské ve Spojených Státech.

Výkonný Výbor, sídlící v Chicagu, odbývá schůzi vždy první pátek v měsíci v síni Čes.-Am. Sokola 106-108 Dekoven ul. Uředníci: J. B. Bělohradský předseda, F. C. Lajer místopř., J. Hájek jednatel, A. Volenský záp. taj., F. Toměk pokladník Další členové: R. Jandus, M. Bláha, M. Křišťálek F. Vaněk. Náhrad: M. Poláček, J. Šindelář, H. Pilat. Veškeré záskyly a dopisy adresujte Jindřich Hájek, 139 Taylor ul.

Tělocvičná Jednota Sokol v Chicago, Ill., odbývá schůze každý čtvrtek ve své síni 74-76 W. Taylor ulice. Taj. Josef Svojshe 82 Taylor ul.

Česko-Americký Sokol v Chicago, schůze 1 a 3. středu v měsíci ve své síni v ulici DeKoven Tajemník Jos. Tryner, 141 Forquer ul. Jednatel Eduard Uhlř č. 106 108 Dekoven ul.

Těl. Jednota Sokol Čechie v Chicago, schůze 1 a 3. sobotu v měsíci v č. 100-102 Wade ul. Taj. Fr. Chmatal 65 Emma ul.

Těl. Jednota „Plzeňský Sokol“ odbývá schůze každé 2 a 4. pondělí v síni p. M. Trsa. roh 20té a Brown ul. Taj. Frant. Pavlíček č. 674 S. May ul.

Tělocvičná Jed. „Sokol“ v New Yorku, odbývá své schůze každé první pondělí v měsíci u J. Pospíšila 533 5ta ulice. Taj. J. Neubauer 236 3ta ul. Jednatel Stanislav Výborný 25 ave A.

Sokolská Jednota „Blesk“ v Baltimore Md., taj. Josef Rejžek, 174 N. Dallas ul., jednatel Frant. Vavřina, 20 S. Bond ul.

Tělocvičná Jednota Sokol „Tyrš“ v Cedar Rapids Ia. Tajem Václav Severa, jednatel Václav Bláhnik, Box 459

Tělocvičná Jednota Sokol „Budivoj“. Taj. Ant Podr 56 Benton ul., jednatel Jan Vilfm, č. 19 Scott ul. Detroit, Mich.

Těl. Jedn. „Sokol Clevelandský“, tajemník K. F. Tůma 112 Croton ulice, Cleveland, O

Čes.-Americký Sokol, taj. Frant Hranáč. Jednatel Jan Bican Kewaunee, Wis.,

Tělocvičná Jednota „Čech“, jednatel Jan Prošek č. 3 Burwell Ext. Cleveland, Oh.

Těl. Jed. „Věrní Bratři Sokol“ taj. Hynek Kra tochvíl, 347 6ta ulice v Milwaukee, Wis.

Tělocv. Jednota Sokol, tajemník Anton Kment 5. 15ta mezi ulicemi Williams a Pierce Omaha, Neb

Česko-Americký Sokol, tajemník Frant. Novák, box 398 Braidwood, Ill.

Sokolská Jednota „Svornost“, tajemník Jan Kárasek 162. ulice a Brook ave., Morrisania, N. Y.

Těl. Jed. Sokol Wilber. Taj. J. K. Mallat,